

ॐ
संस्कृतभारती-तेलङ्गाणा
पत्रालयद्वारा संस्कृतम्
Instructions List

समय: – घण्टात्रयम्
पूर्णाङ्का: – 100

दिनम् - रविवासरः
रविवासरः २५-०२-२०२४

Instruction

- Please Do not send your answer sheet through any email address. **Please send answer sheet through post only**
- We will issue an Acknowledgement through our acknowledgement link (sbtelangana.in/ack) and this link will be activated on 06/03/2024. Before this time period please don't ask for any acknowledgement or confirmation.
- Please send your answer script through post, courier or any other means to below given office address
- ANY Question is saying to answer in English or own language means that you can write your answer in any of these three language that is English, Hindi, Telugu
- Please Post your answer script to this office address

Mobile: 8332834852

Address: Samskrita Bharati, Plot no. 176/1, Brahma Vidya Kuteer,
Gurukulam lane, Secretariat (Sriramnagar) Colony,
Puppalaguda, Manikonda;
Hyderabad, Telangana State.
Pincode-500089.
Phone Number: 8332834852

Important Note:

- Only answer sheet send through post will be forwarded for correction
- **Wherever translation to sanskrit is written in question paper. It must be understood and must be translate in Devanagari Leepi**

ॐ
संस्कृतभारती तेलङ्गाणा
पत्रालयद्वारा संस्कृतम् - परिचयपरीक्षा - फरवरी - २०२४

समय: घण्टात्रयम्

पूर्णाङ्कः १००

दिनाङ्कः : २५-०२-२०२४

माघ बहुलपाड्यमी भानुवासरः

I अ) सूक्तिद्वयं स्वभाषया विवृणुत। రెండు సూక్తులను స్వభాషలో వివరించండి. Explain TWO Suktis in your language.

1. नियतो यत्र धर्मो वै तमशङ्कः समाचरा।
2. मनस्वी कार्यार्थी न गणयति दुःखं न च सुखम्।
3. अनुक्तमप्यूहति पण्डितो जनः। (2 x 1 = 2)

आ) द्वयोः श्लोकयोः पदविभागं अन्वयं च कृत्वा तात्पर्यं स्वभाषया च लिखत। (2 x 4 = 8)

రెండు శ్లోకములకు పదవిభాగ-అన్వయములను సంస్కృతములో, తాత్పర్యమును స్వభాషలో వ్రాయండి.

For TWO shlokas, write the పదవిभागः, అన్వయः in Sanskrit and తాత్పర్య in your language.

1. स जगाम वनं वीरः प्रतिज्ञामनुपालयन् ।
पितुर्वचननिर्देशात् कैकेय्याः प्रियकारणात् ॥
2. गते तु तस्मिन् भरतो वसिष्ठप्रमुखैर्द्विजैः।
नियुज्यमानो राज्याय नैच्छद्राज्यं महाबलः ॥
3. तमेवं गुणसम्पन्नं रामं सत्यपराक्रमम्।
यौवराज्येन संयोक्तुमैच्छत् प्रीत्या महीपतिः ॥

इ) दत्तयोः सुभाषितयोः भावं स्वभाषया लिखत। ఇవ్వబడిన సుభాషితములయొక్క భావమును స్వభాషలో వ్రాయండి.

Write the meaning of the given Subhashitas in your language. (2 x 2 = 4)

1. आशाया ये दासास्ते दासास्सर्वलोकस्य ।
आशा येषां दासी तेषां दासायते लोकः ॥
2. अङ्गं गलितं पलितं मुण्डं दशनविहीनं जातं तुण्डम् ।
वृद्धो याति गृहीत्वा दण्डं तदपि न मुञ्चत्याशापिण्डम् ॥

ई) चाटुश्लोकस्य भावं स्वभाषया लिखत। చాటుశ్లోకము యొక్క భావమును స్వభాషలో వ్రాయండి.

Write the meaning of the Chatu sholka in your language. (1 x 2 = 2)

तातेन कथितं पुत्र! लेखं लिख ममाज्ञया ।
न तेन लिखितो लेखः पितुराज्ञा न लोपिता ॥

उ) प्रदत्त-समस्यायाः अर्थं स्वभाषया विवृणुत। ఇచ్చిన సమస్య యొక్క అర్థమును స్వభాషలో వివరించండి.

Explain the meaning of the given Samasya in your language.

पानीयं पातुमिच्छामि त्वत्तः कमललोचने ।
यदि दास्यसि नेच्छामि नो दास्यसि पिबाम्यहम् ॥ (1 x 2 = 2)

II అ. త్రియాణాం ససందర్భ వాక్యార్థ స్వభాషయా లిఖత। మూడింటికి సందర్భసహిత వాక్యార్థమును స్వభాషలో వ్రాయండి.

Explain any THREE with reference to context. (3 x 3 = 9)

1. చతుర్దశకోటిపరిమితం సువర్ణం దీయతామ్ ।
2. శాపవాక్యం మయా న శృతమ్। కుతః?
3. యది వృక్షః నష్టః భవతి తర్హి ఀశ్వరం కథం పశ్యసి?
4. ఇదం జేత్రాభరణం కన్యారత్నం చ స్వీకुरु।

ఆ. దశప్రశ్నానాం సంస్కృతేన उत्तराणि लिखत। పది ప్రశ్నలకు సంస్కృతంలో సమాధానాలను వ్రాయండి.

Answer any TEN in Sanskrit.

(10 x 1 = 10)

1. पञ्च कन्याः काः ?	7. दिलीपः किं कर्तुम् अपेक्षितवान् ?
2. दिलीपस्य आचार्यः कः ?	8. कौत्सः कस्य शिष्यः ?
3. साधवः कथं भूताः ?	9. विदर्भदेशस्य नृपः कः ?
4. कुम्भोदरः कस्य रक्षणं करोति ?	10. किमर्थं दशरथस्य चिन्ता आसीत् ?
5. दिलीपः कं वरं पृष्ठवान् ?	11. रामः जनकराजस्य सभायां किं कृतवान् ?
6. भूतकाले कर्तृप्रयोगे कः प्रत्ययः प्रयुज्यते ?	12. पठ् धातोः वन्द् धातोः च कर्मणि लट् प्रथमपुरुष-एकवचनरूपं लिखत।

III ఆ. పద్యపదాని ఉపయోగ్య స్వీయవాక్యాని లిఖత। ఐదు పదాలను ఉపయోగించి స్వంతవాక్యాలను వ్రాయండి.

Using 5 words write your own sentences in Sanskrit.

(5 x 1 = 5)

1. आगच्छेत्	2. वन्दताम्	3. लिख्यते	4. श्रुतवती
5. काचित्	6. पठनीया	7. प्रथमः	

आ. षण्णाम् अर्थान् स्वभाषया लिखत। ఆరింటికి స్వభాషలో అర్థాలను వ్రాయండి.

(6 x ½ = 3)

Write the meanings of any SIX in your language.

1. देवरः	2. पाटलः	3. कषायः	4. परिसरः
5. आवर्तः	6. अनामिका	7. चित्रोष्ट्रः	8. यवागूः

इ. षण्णाम् अर्थान् संस्कृतेन लिखत। ఆరింటికి సంస్కృతంలో అర్థాలను వ్రాయండి.

(6 x ½ = 3)

Write the meanings of any SIX in Sanskrit.

1. సోదరుని కుమారుడు Brother's son / भाई का पुत्र	4. పొడి Powder / चूर्ण	7. అరచెయ్యి Palm / हाथ
2. ఎరుపు Red / लाल	5. చెరువు Tank / तालाब	8. గ్రామము Village / गाँव
3. చేదు Bitter/ कड़वा	6. బొటనవ్రేలు Thumb/ अङ्गुठा	

ई. पञ्चानां सन्धिं विभज्य सन्धिनाम लिखत। ఐడింటికి సంధిని విడదీసి పేరు వ్రాయండి.

Split the five sandhis and write their names. पाँचों का सन्धि विभाजन करके नाम लिखिए।

(5 x 1 = 5)

1) दैत्यारिः	2) गङ्गोदकम्	3) तत्रैव	4) पित्रंशम्
5) कोऽपि	6) तस्मायेतत्	7) धनऋद्धिः	

उ. पञ्चानां सन्धिं कृत्वा सन्धिनाम लिखत। ఐడింటికి సంధిని కలిపి పేరు వ్రాయండి.

Join the five sandhis and write their names. पाँचों का सन्धि जोड़के नाम लिखिए।

(5 x 1 = 5)

1) गुरु + उपदेशः	2) गण + ईशः	3) वन + ओषधिः	4) गुरु + अष्टकम्
5) देशो + अयम्	6) देवौ + इति	7) राजा + ऋषिः	

ऊ. गणे अनर्ह पदं पृथक् कुरुत। षष्ठीय पदमुनु वरुचैषि व्रायुन्डी. Pick the odd one out. (6 x ½ = 3)

1) प्रथमः, द्वितीयः, तृतीयः, चतुरः	4) बाल्यम्, गृहस्थः, ब्रह्मचर्यं, सन्यासः
2) उपनिषद्, रामायणम्, ब्रह्मसूत्राणि, भगवद्गीता	5) अहल्या, सीता, राधा, द्रौपदी
3) ऋग्वेदः, सामवेदः, आयुर्वेदः, अथर्ववेदः	6) शृगालः, सिंहः, व्याघ्रः, काकः

IV अ. आवरणे दत्तपदस्य उचितरूपेण रिक्तस्थानानि पूरयत।

బ్రాకెట్లలో ఇచ్చిన పదముయొక్క సరియైన విభక్తి రూపముతో ఖాళీలను పూరించండి.

Fill in the blanks with the suitable vibhakti form of the word given in brackets. (5 x 1 = 5)

1. వినయశీలం _____ సర్వే ఇచ్ఛంతి।(छात्र)	4. బాలకః _____ గణనాం కరోతి। (अङ्गुली)
2. _____ బహుని కణ్ఠకాని సంతి। (मार्ग)	5. _____ నద్యాం మీనాః సంతి।(विशाल)
3. కస్మాచ్చిత్ _____ వృక్షాత్ పర్ణం పతితమ్।(उन्नत)	

आ. पार्श्वे दत्तेभ्यः पदेभ्यः उचितपदं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत। ప్రక్కనగల పదములలోని ఉచితపదముతో (10 x ½ = 5) ఖాళీలను పూరించండి. Choose the correct word out of the choices given beside to fill in the blanks.

1. వనె _____ ధేనుభిః సహ వత్సః చరతి ?	(i) చతసృభిః	(ii) చతుర్భ్యః	(iii) చత్వారి	(iv) చతస్రః
2. _____ ప్రకోష్ఠెషు జనాః వసంతి ।	(i) దశమాసు	(ii) దశసు	(iii) దశభ్యః	(iv) దశానామ్
3. పాండవేషు ధర్మరాజః _____ ।	(i) చతుర్థః	(ii) ద్వితీయః	(iii) ప్రథమః	(iv) పంచమః
4. _____ నగరే గోపాలస్య మిత్రమ్ అస్తి।	(i) కశ్చిత్	(ii) కాచిత్	(iii) కస్యాచ్చిత్	(iv) కస్మిన్చిత్
5. సః _____ భాషాః జానాతి।	(i) అష్ట	(ii) అష్టభిః	(iii) అష్టసు	(iv) అష్టభ్యః
6. అహం _____ ప్రశ్నాన్ ప్రశ్టుమ్ ఇచ్ఛామి।	(i) కానిచిత్	(ii) కస్మాచ్చిత్	(iii) కేభ్యశ్చిత్	(iv) కాన్శ్చన
7. అహం _____ రూప్యకైః లెఖనీం క్రీతవాన్।	(i) దశానామ్	(ii) దశ	(iii) దశభిః	(iv) దశభ్యః
8. గృహిణీ _____ సేవకాయ వస్త్రం దత్తవతీ।	(i) కస్మైచిత్	(ii) కయాచిత్	(iii) కాచిత్	(iv) కాశ్చిత్
9. దేవాలయస్య ఆవరణే _____ లతాః సంతి।	(i) చతురః	(ii) చతస్రః	(iii) చత్వారి	(iv) చతుర్థః
10. _____ ఉత్తమం పుస్తకం పఠామి ।	(i) కానిచన	(ii) కేచన	(iii) కేనచిత్	(iv) కిశ్చిత్

V అ. अधो दत्तवाक्यानां कृदन्तरूपैः प्रयोगपरिवर्तनं कुरुत। క్రింద ఇచ్చిన వాక్యాలను కృదంతరూపములతో (5 x 1 = 5)

ప్రయోగపరివర్తన చేయండి. Change the voice of the given sentences by using Kridantas.

1. సః ఉత్తరమ్ అలిఖత్ ।	2. చాత్రేణ పుస్తకం క్రీతమ్ ।	3. సా వస్త్రప్రక్షాలనం అకరోత్ ।
4. చాత్రాః పుస్తకం పఠేయః ।	5. అధ్యాపకః పాఠం ఉక్తవాన్ ।	

आ. प्रथमपदद्वयं परिशील्य तृतीयपदस्य योग्यं पदं लिखत । మొదటి రెండు పదాలను పరిశీలించి మూడవదానికి అనువైన రూపమును వ్రాయండి. Write the suitable form for the third word by observing the first two words.

1. पठ्यते - अपठ्यत	→	क्रियते - _____	(5 x 1 = 5)
2. गच्छति - गम्यते	→	लिखति - _____	
3. कल्पते - कल्पताम्	→	वन्द्यते - _____	
4. खादति - खादितम्	→	पिबति - _____	
5. नयति - नीत्वा	→	आनयति - _____	

इ. प्रयोगपरिवर्तनं कुरुत । ప్రయోగపరివర్తన చేయండి. Change the voice. (6 x 1 = 6)

1. बालाः अङ्कन्याः उपयोगं कुर्वन्ति ।	4. भगिन्या अनुजः क्षम्यते ।
2. विमर्शकः काव्यस्य परिशीलनं करोति ।	5. रामेण कार्यं क्रियताम् ।
3. छात्रेण श्लोकः पठ्यते ।	6. छात्रैः पाठाः श्रोतव्याः ।

VI अ. पञ्चवाक्यानि संस्कृतेन अनुवदत। ఐదు వాక్యములను సంస్కృతభాషలోనికి అనువదించండి. (5 x 1 = 5)
Translate any 5 sentences into Sanskrit.

1. బాలురచే కథ వివరించబడినది. The story was read by boys. बालों से कहानी पढा गया।
2. కొట్టువారిచే చీరలు అమ్మబడినవి. Sarees were sold by shopkeeper దుకానదార سے शाढियाँ बेचे गए हैं ।
3. యువతిచే స్వప్నములు చూడబడినవి. The dreams were seen by young lady. लडकी से स्वप्नों देखे गए हैं ।
4. లేఖను వ్రాయడానికి సమయం లేదు. There is no time to write the letter. लेख लिखने का ही समय नहीं ।
5. బండి ఇప్పుడు రావచ్చు. The vehicle may come now. गाडी अब आ सकती है ।
6. నాచే గృహపాఠములు వ్రాయబడుతున్నాయి. Homework lessons are being written by me. मुझ से घर का पाठाएँ लिखे जा रहे हैं ।

आ. पञ्चवाक्यानि स्वभाषया अनुवदत। ఐదు వాక్యములను స్వభాషలోనికి అనువదించండి. (5 x 1 = 5)
Translate any 5 sentences into your language.

1. एषः विषयः मया न ज्ञायते ।	2. वैद्येन व्याधिः शङ्कते ।	3. गोविन्दः उत्पीठिकां मार्जयेत् ।
4. सम्पादकेन लेखकः मेलनीयः ।	6. रक्षकभटैः चोरः गृहीतः ।	5. शुनकैः गृहं रक्ष्यताम् ।

इ. शुद्धं कृत्वा पूर्णवाक्यं पुनः लिखत। వాక్యములను సరిచేసి మరల వ్రాయండి. Correct and rewrite the sentences. (3 x 1 = 3)

1. उन्नतासु वृक्षेषु पक्षिणः वसन्ति ।
2. अहं केचन वाक्यानि वदामि ।
3. लतया सरोवरः पश्यते ।

जयतु संस्कृतम् । जयतु भारतम् ।

